

Piotr Ogrodzki

Konferencja Międzynarodowego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Muzeów *Organizacja i sposoby ochrony muzeów* 14–17 września 2003 r., Bazylea

W

spotkaniu wzięło udział ponad sześćdziesięciu przedstawicieli z 18 krajów. Na program konferencji złożyły się trzy bloki tematyczne: omówienie zadań własnych Komitetu na najbliższe 3 lata, przedstawienie referatów przygotowanych przez uczestników i zaproszone szwajcarskie firmy oraz zwiedzanie kilku muzeów pod kątem różnych rozwiązań ich ochrony.

Działalność Komitetu w najbliższych latach będzie koncentrowała się na opracowaniu uniwersalnego poradnika dotyczącego ochrony i bezpieczeństwa muzeów, jak również wydaniu wielojęzycznego słownika terminów związanych z ochroną muzeów (przygotowana obecnie wersja obejmuje ponad 700 terminów). Poradnik dotyczący ochrony muzeów jest poszukiwany przez wielu muzealników. Jego opracowanie jest jednak niezwykle trudnym przedsięwzięciem, ponieważ uniwersalność rozwiązań jest jednocześnie znaczącym ograniczeniem. Trudno (poza chyba bardzo ogólnymi zasadami) znaleźć rozwiązania, które znajdą pełne zastosowanie w każdym kraju i każdym typie muzeum.

W prezentowanych przez uczestników referatach przeważały zagadnienia natury organizacyjnej. Znakomita większość kolegów uważała, że organizacja ochrony ma decydujące znaczenie dla bezpieczeństwa muzeów. Obok klasycznych zagrożeń (pożar, przestępczość) w kilku wystąpieniach pojawiły się zagadnienia związane z ochroną zbiorów na wypadek klęsk żywiołowych i innych naturalnych zagrożeń. Temu zagadnieniu poświęcone były wystą-

▲ Kunst Muzeum w Bazylei

▼ Nowa czujka firmy Siemens do ochrony obrazów, rzeźb

pienia przedstawicieli Holandii, Niemiec (niezwykle ciekawe prezentacje przygotowane na podstawie doświadczeń dreźnieńskiego Zwingeru z powodzi w roku 2002) oraz USA (J. Paul Getty Trust).

Spośród prezentacji przygotowanych przez gospodarzy konferencji szczególną uwagę uczestników zwróciły trzy. Niezwykle ciekawą ofertę dotyczącą zabezpieczenia zbiorów przedstawił Siemens Building Technologies Ltd. Oprócz znanych już wcześniej systemów – ochrony obrazów (BM4), ochrony gablot (DV-451), sygnalizacji pożaru z wykorzystaniem czujek bezprzewodowych – zaprezentowano nowy rodzaj czujek stykowych, z autonomicznym alarmem, które mogą być wykorzystane do zabezpieczenia stojących i wiszących zabytków.

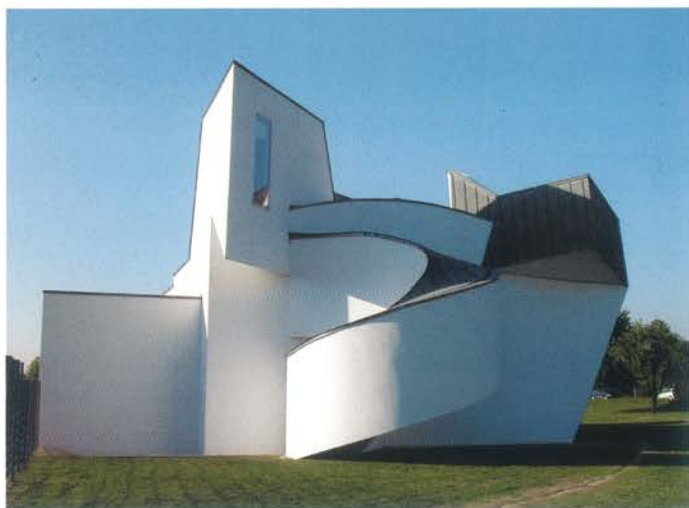

▲ Montaż czujek pojemnościowych w trakcie remontu Galerii

Szkoło bezpieczne nowej generacji. Po kilku minutach uderzenia dwoma siekierami szkło pozostało. W tym samym czasie jeden człowiek był w stanie wykonać otwór w szkłe bezpiecznym klasycznej konstrukcji

▲ Galeria po remoncie. Wszystkie obrazy pod kontrolą czujek pojemnościowych

▲ Wnętrze Tinguely Muzeum

◀ W Vitra Design Muzeum najciekawsza była architektura

ków. Bardzo interesujący system ochrony obrazów (a także innych przedmiotów wiszących na ścianach) przedstawiła firma Rode Melder GmbH. Do ochrony zabytków wykorzystano czujki pojemnościowe, których elektrody montowane są w ścianach. Dzięki temu rozwiązaniu sposób zabezpieczenia obiektów jest całkowicie niewidoczny dla osób zwiedzających. W Kunst Museum w Bazylei, w części Galerii zastosowano właśnie to rozwiązanie przy zabezpieczeniu ponad 200 obiektów. W stosowaniu tych urządzeń jest jednak pewne ograniczenie – instalacja elektrod, które są niezbędnym elementem całego systemu, może być w zasadzie wykonywana tylko przy remontach kapitalnych pomieszczeń bądź w razie budowy nowego muzeum.

Ostatnią, niezwykle interesującą prezentacją był pokaz i omówienie możliwości zastosowania szkła bezpiecznego nowej generacji. W odróżnieniu od klasycznego szkła bezpiecznego, które składa się z kolejno montowanych warstw szkła i folii (liczba warstw decyduje o klasie szkła i jego zastosowaniu), zaprezentowano nowy rodzaj szkła, który w podstawowej wersji składa się z dwóch warstw szkła o grubości 4 mm każda oraz płyty z poliwęglanu (grubość około 5 mm) znajdującej się pomiędzy tafelami szkła zespolonej specjalnym materiałem. Szyba zespolona o takiej konstrukcji ma grubość około 15 mm, co jest odpowiednikiem klasycznej szyby zespolonej o grubości około 26 mm! Nowy rodzaj szkła jest również o blisko połowę lżejszy

od szyby zespolonej mającej zbliżone parametry bezpieczeństwa. Uczestnicy zwrócili również uwagę na doskonałe parametry użytkowe nowego rodzaju szkła – przejrzystość i brak zmian kolorów oglądanych przez szybę ekspozatów. Dla muzealników te dwa ostatnie parametry w wielu przypadkach mają decydujące znaczenie. Wytrzymałość szkła została zaprezentowana praktycznie. Dwóch mężczyzn usiłowało zrobić otwór w tafli szkła, uderzając w nią 1,5 kg siekierami. Po kilku minutach próby przerwano („włamywacze” stracili siły), a szyba, choć popękana, nadal była cała.

Na zakończenie konferencji uczestnicy zwiedzali wybrane przez gospodarzy muzea – Kunst Muzeum, Tinguely Muzeum i Vitra Design Muzeum. Pod względem stosowanych form ochrony najciekawsze jest pierwsze z nich. Pozostałe nie wzbudziły większego zainteresowania (może poza samą architekturą budynków).

Konferencja potwierdziła, że międzynarodowa wymiana doświadczeń i możliwość obserwacji innych rozwiązań organizacyjnych i technicznych jest niezwykle przydatna. Mam nadzieję, że kilka pomysłów uda się adaptować na polski grunt i jednocześnie kilku innych negatywnych doświadczeń można będzie uniknąć. Fot. autor